

دانشگاه فرهنگیان
معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت
پروژه سنجش دانش‌آموزی، معلمان، مدیران، مربیان

راهنمای آزمون پایانی جامع ویژه مشمولان قانون تعیین تکلیف وزارت آموزش و پرورش

رشته آموزش ابتدایی

راهنمای آزمون

ضمن آرزوی موفقیت برای تمامی شما شرکت کنندگان محترم **آزمون پایانی جامع** و آرزوی توفیق برای خدمت اثربخش در طول دوران خطیر معلمی برای شما عزیزان؛ این راهنما به هدف ارائه مشخصات آزمون در اختیار شما عزیزان قرار گرفته است. آزمون دارای ۴۰ سؤال خواهد بود. آزمون روز جمعه ۲۲ مرداد و به صورت آنلاین برگزار خواهد شد. آدرس سامانه آزمون و ساعت اجرا، متعاقباً اعلام خواهد شد.

الف - سؤال‌های چندگزینه‌ای عادی

این بخش از آزمون شامل ۳۰ سؤال در حوزه‌های زیر خواهد بود:

- اخلاق حرفه‌ای (پنج سؤال)
- ویژگی‌های کتاب درسی و راهنمای معلم ریاضی و هنر (پنج سؤال)
- آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی و هنر (۲۰ سؤال)

تعداد سؤال	محتوای سؤال‌ها	حوزه
۵ سؤال چندگزینه‌ای	مسائل مربوط به حوزه اخلاق حرفه‌ای (محتوای فیلم‌های آموزشی درس مشترک اخلاق حرفه‌ای)	اخلاق حرفه‌ای
۵ سؤال چندگزینه‌ای	بررسی کتاب درسی و راهنمای معلم از نظر روش تدریس ریاضی و هنر دوره ابتدایی	کتاب درسی و راهنمای معلم ریاضی و هنر (پایه سوم)
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	اصول و راهبردهای نظری و عملی آموزش ریاضی فرصت‌ها، فعالیت‌ها و واحدهای یادگیری برای تدریس ریاضی مهارت‌های یادگیری ریاضی (محتوای فیلم‌های آموزشی درس آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی)	آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی
۱۰ سؤال چندگزینه‌ای	اصول و راهبردهای نظری و عملی آموزش هنر فرصت‌ها، فعالیت‌ها و واحدهای یادگیری برای تدریس هنر مهارت‌های یادگیری هنر (محتوای فیلم‌های آموزشی درس آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر)	آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر

ب- آزمون عملکردی

این بخش از آزمون شامل ده سؤال است که در ارتباط با دو موقعیت عملکردی مطرح خواهد شد:

- شرایط تعارض آمیز اخلاقی (پنج سؤال چندگزینه‌ای)
- آموزش - یادگیری ریاضی (پنج سؤال چندگزینه‌ای)

پاسخ‌دهندگان محترم بر اساس موقعیت‌ها به پرسش‌های مرتبط با هر موقعیت عملکردی پاسخ می‌دهند. نمونه‌ای از موقعیت‌هایی که می‌توان مشابه آن‌ها را در آزمون دید، به شرح زیر است.

موقعیت ۱ نقد موقعیت تربیتی و تصمیم‌گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی

راهنمای پاسخ

یک موقعیت تعارض آمیز اخلاقی/تربیتی به آزمون‌دهندگان ارائه می‌شود تا با توجه به موقعیت، به پنج سؤال چندگزینه‌ای پاسخ دهند. آزمون‌دهندگان محترم باید موقعیت را بر اساس اصول اخلاق حرفه‌ای تحلیل و ارزیابی کنند و در صورتی می‌توانند به سؤال‌ها پاسخ دهند که:

- ۱- چستی و چگونگی اصول اخلاقی حاکم بر موقعیت تعارض آمیز، را درک کنند.
- ۲- ارزش‌های اخلاقی را در موقعیت شناسایی و مقایسه کنند.
- ۳- دلایل مؤثر در موقعیت تعارض آمیز را شناسایی و راه‌حل مناسب را انتخاب کنند.

موقعیت ۲ ارزیابی واحد یادگیری ریاضی

راهنمای پاسخ

در این موقعیت، بخشی از یک واحد یادگیری ارائه می‌شود. برای پاسخ به پنج سؤال چندگزینه‌ای، لازم است موقعیت را بررسی کنند و تشخیص دهند که:

- ۱- آیا اهداف، فرصت‌های یادگیری، سازماندهی فرصت‌ها و تجربیات یادگیری انسجام دارد؟
- ۲- آیا سطوح اهداف و محتوا در طرح رعایت شده است؟
- ۳- آیا از روش‌های فعال استفاده شده است؟
- ۴- آیا طرح با توجه به پایه و توانایی دانش‌آموزان انتخاب شده است؟

منابع آزمون عبارتند از: سرفصل برنامه درسی در حد فیلم‌های آموزشی منتشرشده توسط معاونت آموزشی دانشگاه، در درس‌های «اخلاق حرفه‌ای»، «آموزش و طراحی واحد یادگیری ریاضی» و «آموزش و طراحی واحد یادگیری هنر»، کتب درسی و کتب راهنمای معلم پایه سوم دوره ابتدایی.

توجه: هرگونه استفاده از مفاد این راهنما و انتشار آنها برای تمامی امور (شامل تمام امور تجاری، پژوهشی و ...) به جز آمادگی شخصی آزمون دهندگان محترم قانون تعیین تکلیف وزارت آموزش و پرورش برای آزمون، منوط به اجازه کتبی از معاونت نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت دانشگاه فرهنگیان است.

پیوست : نمونه سؤال

نمونه سؤال اخلاق حرفه‌ای:

- از منظر اخلاق حرفه‌ای معلم، کدام راهبرد برای ایجاد نظم در کلاس مناسب‌تر است؟
- (الف) دخالت دادن دانش‌آموزان در وضع قوانین و قواعد کلاس
- (ب) التزام دانش‌آموزان برای پای‌بندی به قوانین کلاس در آغاز سال تحصیلی
- (ج) اعلام قوانین و مقررات کلاس به والدین در آغاز سال تحصیلی
- (د) واکنش به موقع به رفتارهای خلاف مقررات دانش‌آموزان جهت کاهش رفتارهای ناهنجار

نمونه سؤال بررسی کتب درسی و راهنمای معلم:

در کتاب‌های نونگاشت دبستان، دو روش جمع به کمک جدول ارزش مکانی تدریس می‌شود که نمونه‌های آن را در مثال‌های a و b می‌بینید. کدام گزینه اولاً ترتیب آموزش این دو نوع جمع را در کتاب ریاضی دوم دبستان به درستی نشان می‌دهد و ثانیاً چگونگی انجام الگوریتم نوع b را دقیق‌تر بیان می‌کند؟

ص	د	ی
۵	۹	۷
+	۱	۰
۶	۱۰	۷
۷	۲	۷

(a)

۲	۱	۴
۳۴۲	۵۱۴	۴۲
۵۵۴	۲	۵۵۶

(b)

- (الف) ابتدا a بعد b: عدد اول + صدتایی عدد دوم + دهتایی عدد دوم + یکی عدد دوم.
- (ب) ابتدا b بعد a: عدد اول + صدتایی عدد دوم + دهتایی عدد دوم + یکی عدد دوم.
- (ج) ابتدا a بعد b: جمع صدتایی‌ها، دهتایی‌ها و یکی‌های دو عدد.
- (د) ابتدا b بعد a: جمع صدتایی‌ها، دهتایی‌ها و یکی‌های دو عدد.

نمونه آزمون عملکردی:

موقعیت و سؤال اخلاق حرفه‌ای

موقعیت ۱: اخلاق حرفه‌ای

آقای رسولی مدیر موفق در منطقه ۱۸ تهران است. او در اولین جلسه شورای معلمان، سخنرانی کرد و درباره اهمیت نقد و روحیه انتقادپذیری سخن گفت. او از همکارانش تقاضا کرد: «صادقانه در همین جلسه، نقدهای مربوط به روش مدیریتی و ... که مربوط به من می‌شود، را بیان کنید». همکاران باسابقه او در مدرسه، به تمجید از مدیر پرداختند ولی آقای اکبری که از نومعلمان و تنها دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی در آن مدرسه بود، نقد محترمانه‌ای را مطرح کرد.

سپس آقای اکبری، در یک جلسه خصوصی با مدیر، انتقادهای مدیریتی درستی را با توجه به تخصصش در حوزه مدیریت با مبانی علمی بیان کرد.

بعدها آقای اکبری احساس کرد از طرف مدیر مورد بی‌مهری واقع می‌شود. آقای اکبری با خود می‌اندیشید «آیا رفتار نا مناسبی از من سرزده؟ رفتار من که عوض نشده است؟» او احتمال داد شاید مدیر از نقدهایش رنجیده باشد. ولی با خود فکر می‌کرد «اما او که از نقدها استقبال و از من بسیار تشکر کرد! پس ماجرا چیست؟»

نمونه سؤال سناریوی اخلاق حرفه‌ای

کدام ارزیابی از رفتار مدیر و آقای اکبری صحیح نیست؟

- الف- رفتار مدیر نقدپذیری اصیل است نه نقدپذیری نقاب‌دار
ب- آقای اکبری نومعلم است و تجربه زیادی ندارد.
ج- قضاوت عجولانه آقای اکبری می‌تواند برگرفته از شکاف تئوری و عمل باشد.
د- احساس برتری از دانشجوی دکتری بودن باعث شد تا نومعلم تجربه موفق مدیریت را در نظر نگیرد.

موقعیت و سؤال سناریوی تخصصی

موقعیت ۲: ارزیابی طرح یادگیری

موضوع: کاربرد درصد در احتمال - پایه ششم

آموزگاری برای تدریس احتمال از کتاب ریاضی پایه ششم در جلسه‌ای ۴۵ دقیقه‌ای، طراحی زیر را انجام داده است. ابتدا با هدف یادآوری احتمال از پایه پنجم، سؤال‌های زیر را از دانش‌آموزان پرسید تا برای تدریس موضوع جدید آماده شوند: «بچه‌ها به نظرتان آیا در یک ساعت آینده، بارش باران خواهیم داشت؟ احتمال آن کم است یا زیاد؟ اگر من سکه‌ای را پرتاب کنم، احتمال این که رو بیاید بیشتر است یا پشت؟ (معرفی احتمال برابر)» سپس آموزگار اهداف درس و انتظارات خود را بیان کرد: «بچه‌ها داخل کیسه مهره رنگی وجود دارد. می‌خواهیم به کمک مهره‌های رنگی، ابتدا آن چه درباره «احتمال» در سال قبل آموخته‌اید، را مرور کنیم و به سؤال‌ها جواب دهیم. - باید بتوانید دلایل قابل قبولی برای جواب‌هایتان به سؤالات، داشته باشید. - در تمام مراحل کار، به نظر دیگران توجه کنید و با اعضای گروه همکاری کنید. کاربرگ مربوط به فعالیت امروز را در اختیار همه گروه‌ها قرار می‌دهم. در گروه مشورت کنید. هر زمان اعلام کردم، پاسخ‌ها را در اختیار کلاس قرار دهید.»

محتوای کاربرگ معلم به این صورت بود:

کاربرگ احتمال

هر گروه، یک کیسه دارد. در کیسه، ۵ مهره سبز، ۲ مهره قرمز و ۱ مهره آبی وجود دارد. بدون نگاه کردن به داخل کیسه، یک مهره از آن خارج کنید. این کار را ۵ بار تکرار کنید و نتیجه را در جدولی بنویسید. هر بار که مهره را بیرون آوردید و رنگ آن را مشاهده و در جدول یادداشت کردید، لازم است مهره را به کیسه برگردانید و سپس مهره بعدی را خارج کنید. به کمک احتمالات به دست آمده، به سؤالات ۱ تا ۴ زیر پاسخ دهید:

۱. چند درصد احتمال دارد که مهره خارج شده، سبز باشد؟
۲. یک مکعب در اختیار گروه قرار دارد. وجوه آن را طوری رنگ کنید که اگر آن را پرتاب کنیم، شانس رو شدن آبی و قرمز برابر باشد و احتمال رو شدن رنگ سفید از دو رنگ دیگر، بیشتر باشد. ضمن مقایسه پاسخ خود با جواب گروه‌های دیگر، در این مورد با اعضای گروه خود و دیگر همکلاسی‌ها بحث کنید.

سپس معلم، به دانش‌آموزان فرصت داد تا به صورت گروهی، به سؤالات جواب دهند و درباره نتایج گفت‌وگو کنند. آموزگار در پایان کلاس، از نماینده هر گروه، کاربرگ را تحویل گرفت و جواب گروه‌های مختلف را در معرض دید همه قرار داد. سپس، جملات زیر را روی تابلو نوشت:

احتمال صددرصدی (برابر ۱)، یعنی به طور حتم اتفاق می‌افتد.

احتمال پنجاهدرصدی (برابر $\frac{1}{2}$)، یعنی احتمال دارد که رخ دهد یا رخ ندهد (پنجاه پنجاه).

نمونه سؤال‌های سناریوی ارزیابی طرح یادگیری

۱: کدام گزینه درباره وجود انسجام بین عناصر برنامه درسی در این طرح صحیح است؟

(الف) بین اهداف، محتوا و روش تدریس، انسجام نسبی وجود دارد.

(ب) فقط بین اهداف و ارزشیابی در این طراحی انسجام وجود دارد.

(ج) بین ارزشیابی با سایر اجزای طرح انسجام وجود ندارد.

(د) بین اهداف، موضوع و فرصت‌های یادگیری انسجام وجود ندارد.

۳- بخش دوم تکلیف شماره ۲، بیشتر در راستای کدام استاندارد فرایندی در آموزش ریاضی است؟

(الف) گفت‌وگو ریاضی

(ب) حل مسئله

(ج) بازنمایی‌های چندگانه

(د) ارتباط و اتصال موضوعی

